

въпръшки неутралитета си, като клоняли по вече на страната на съюзниците, отколкото на французите, пуснали първите във града и имъ пръдели моста на Рейнъ, като отказали да направятъ това за последниятъ. Тогава Тюренъ се расположилъ срещу Щрасбургъ задъ рѣчичката Суфель, а съюзниците, безъ да дочакатъ присъединението на войските на бранденбургския курфюрстъ, преминали въ Щрасбургъ прѣзъ Рейнъ и се расположили въ отбранителна позиция задъ рѣчичката Брейшбах (Breishbach).

Лувуа, като обвинявалъ Тюренна за гдѣто не въспрѣятствувалъ на съюзниците да влѣзатъ въ Елзасъ, искалъ, щото армията му да отстъжи въ Лотарингия. Но Тюренъ сполучилъ да се оправдае прѣдъ Людовика XIV и искалъ позволението му да дѣйствува по собственни свои съображения, което и му било позволено. Тогава Тюренъ, като искалъ да истика съюзната армия отъ Елзасъ, още прѣди пристиганието на войските на бранденбургския курфюрстъ, атакувалъ я при Енцхаймъ. И въ това сражение той употребилъ флангова атака, но — което е доста странно и непонятно — избрали за атака лѣвото крило на съюзниците, тогава когато дѣсното било по достъпно въ тактическо отношение и, ако би атакувалъ него, би можалъ да отрѣже съюзниците отъ Щрасбургъ. При това Тюренъ, като усилилъ дѣсното си крило, отслабилъ центра и особено лѣвото си крило до такава степень, че ако съюзниците бихъ нападнали рѣшително тѣзи части отъ бойния му рѣдъ, можали бихъ да разбиятъ Тюренна. Но тѣ употребили главните сили за да отблъснатъ атаката на Тюренна и само съ единъ слабъ отрядъ атакували лѣвото му крило, тѣй че тѣзи атака нѣмала никакъвъ успехъ.

Тѣй щото сражението при Енцхаймъ останало нерѣшено и струвало само безполезна загуба на хора и отъ двѣтѣ страни. Слѣдъ това и двѣтѣ армии отстъпили: французската къмъ Цабернъ, гдѣто се намирали магазините ѝ, а съюзната къмъ Щрасбургъ.

Въ срѣдата на октомврий бранденбургския курфюрстъ се пристъединилъ най постъ къмъ съюзниците, силитѣ на които тогава възлѣзли до 57.000 души (33.000 пѣхота и 24.000 конница). Но тѣ ни най малко не се въсползвали отъ това прѣвъходство на силитѣ: сѫщо, както и по напрѣдъ, несъгласисията и раздорите раздѣляли генералите имъ и тѣхните дѣйствия били нерѣшителни или, по добре да се каже, силитѣ имъ стояли въ пълно бездѣствие. Тюренъ, който въ туй време сѫщо получилъ подкрепления, умѣлъ да се въсползвава отъ несъгласията и нерѣшителността на противниците си и, най постъ, само съ едно лъжовно настѫпателно движение противъ послѣдните принудилъ ги да отстъпятъ къмъ Щрасбургъ. Незадоволенъ обаче отъ това, той искалъ съвсѣмъ да ги истика отъ Елзасъ, за което получилъ отъ краля позволение да испълни съставения отъ него съ тѣзи цѣлъ планъ за зимни дѣйствия. Прѣди обаче да пристъпи къмъ това, той се трудилъ да доведе съюзниците въ заблуждение и небрѣжностъ, и за туй расположилъ войските си на зимни квартири между Цабернъ и Хагенау, като показвалъ съ това на глѣдъ, че ужъ отъ негова страна дѣйствията въ тѣзи година били съвсѣмъ прѣкратени. Но щомъ и съюзниците расположили войските си на зимни квартири, на общирното пространство отъ Бенфелденъ до Бефоргъ, между вогезските планини и Рейнъ, тогава (въ декемврий) Тюренъ скрито прѣкаралъ главните сили прѣзъ пла-